

16. Юськів Б.М. Глобалізація і трудова міграція в Європі [Текст]: монографія / Б. М. Юськів. – Рівне: видавець О.М. Зень, 2009. – 479 с.
17. Ясперс К. Смысл и назначение истории [Текст] / К. Ясперс; Пер. с нем. – М.: Политиздат, 1991. – 527 с.

Радченко Л. М. Теоретическое понимание и основные подходы к определению понятия «глобализация»

В статье проанализированы и обобщены понимание сущности понятия «глобализация» от античности до современности. В определении данного понятия выделены основные подходы к раскрытию его сущностной характеристики. Проанализированы этапы и предпосылки появления глобализационного процесса, а также раскрыты основные стадии его развития. В статье определены современные трактовки понятия «глобализация» и проанализированы его влияние на развитие современных государств.

Ключевые слова: глобализация, глобалистика, глобализационный процесс, модернизация, политическое развитие.

Radchenko L. Theoretical Understanding and the Main Approaches to the Definition of «Globalization»

The article analyzes and summarizes the understanding of the essence of the concept of «globalization» from antiquity to the present. The definition of this concept highlights the main approaches to the disclosure of its essential characteristics. Stages and prerequisites globalization process and revealed the main stages of its development. In the article the modern interpretation of the term «globalization» and analyzes its influence on the development of modern states.

Keywords: globalization, globalism, globalization, modernization and political development.

УДК 327.7 + 341.215.2

Тараненко Г. Г.

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

У статті розглянуто відносини України та Європейського Союзу на сучасному етапі. Проаналізовано нинішній стан інтеграції до європейських структур та вироблення спільних цінностей у рамках країн-членів Європейського Союзу. Визначено, що сучасному етапі існують певні переешкоди для подальших євроінтеграційних прагнень України. Втім, багато буде залежати від ефективного виконання вимог Європейського Союзу та дотримання нашою державою взятих на себе зобов'язань. На основі проведеного аналізу можна зробити висновок, що поглиблення інтеграції можливе за умови чіткого дотримання вимог до проведення необхідних реформ та відповідності стандартам.

Ключові слова: європейська інтеграція, Європейський Союз (ЄС), громадянське суспільство, неурядові організації (НУО), Європейська політика сусідства (ЄПС), Асоціація Україна-ЄС, громадський моніторинг, нові транснаціональні актори, *Acquis communautaire*

Вступ до Європейського Союзу є одним з ключовим напрямів зовнішньої політики України. Інтеграція в європейський політичний, економічний та соціальний простір створить додаткові можливості для модернізаційного та інноваційного розвитку держави та суспільства.

Переведення політики європейської інтеграції України в якісну практичну площину передбачає реалізацію нашою державою таких завдань:

- гармонізація національного законодавства із законодавством ЄС;
- створення поглибленої та всеосяжної зони вільної торгівлі між Україною та ЄС;
- запровадження безвізового режиму з країнами Євросоюзу [5, с. 1].

У схвалених у 1993 році Верховною Радою України «Основних напрямках зовнішньої політики України» було визначено, що «членство в Європейських Співтовариствах» є «перспективною метою української зовнішньої політики» [5, с. 1]. До визначених цілей партнерських стосунків були, зокрема, віднесені: тісна політична співпраця через розвиток політичного діалогу; гармонійні економічні відносини, які включали б сприяння торгівлі та інвестиціям; забезпечення основи для взаємовигідного економічного, соціального, фінансового, науково-технічного та культурного співробітництва; підтримання зусиль України щодо зміцнення демократії й розвитку її економіки та завершення переходу до ринкової економіки [5, с. 2].

Щодо важливих віх розвитку відносин Україна-ЄС можна також зазначити, що у березні 2007 року було започатковано переговорний процес щодо Нової посиленої угоди (НПУ) (на заміну УПС, термін дії якої спливав). Позиція української сторони полягала в тому, щоб нова Угода не стала лише посиленою УПС та надавала можливість Україні зробити перехід від партнерства і співробітництва з ЄС до відносин політичної асоціації та економічної інтеграції. З 2008 року тривали переговори між Україною та Європейським Союзом щодо укладення Угоди про асоціацію. Це було важливою місією для української дипломатії. Складність переговорного процесу полягає у необхідності знаходження балансу інтересів як у внутрішньоекономічній площині, так і з Європейським Союзом. Для України були важливими не стільки терміни підписання Угоди, скільки якісне наповнення змістовної частини та закладення в Угоді положень, які відповідають національним інтересам нашої держави [5, с. 2].

Ця Угода мала містити нові механізми та інструменти співробітництва, а також закласти ефективні механізми координування дій сторін та контролю за виконанням зобов'язань. Угода про асоціацію охоплює чотири ключові напрями:

- 1) політичний діалог та зовнішня політика і політика безпеки;
- 2) питання юстиції, свободи і безпеки;
- 3) економічне та секторальне співробітництво;
- 4) створення глибокої та повномасштабної зони вільної торгівлі [5, с. 2].

Стосовно чинників, які перешкоджають інтеграції України до Європейського Союзу, експерт А. Фіалко зазначає: «перешкоджає те ж саме, що перешкоджає нам нормально жити в самій Україні. Не можна відділяти процес інтеграції України до ЄС від внутрішніх процесів, що відбуваються в нашій державі» [8, с. 1]. Насправді, прагнення інтеграції до високорозвиненого економічного і політичного об'єднання вимагає, у першу чергу, ефективних внутрішніх реформ та здатності відповідати високим стандартам. Як стверджує відомий український політолог О.В. Бабкіна: «найголовніше в сучасній теорії, практиці демократизації полягає у розумінні того, що демократія створює тільки умови (можливості) для досягнення її високих цілей, а чи здійсняться вони чи ні – залежить якраз від того, як і за яких обставин будуть відбуватися демократичні процеси, які сили будуть впливати на них» [2, с. 205].

За даними дослідження компанії «GfK Ukraine» ідея «євроінтеграції» може стати об'єднуючою, адже 77% опитаних підтримують ідею «Розбудови Європи в Україні» [1, с. 1]. При цьому починати треба з найпростіших сфер, які їх турбують – освіта, медицина, ЖЕКи тощо [1, с. 1]. За даними опитування DW-Trend, проведеного на замовлення Deutsche Welle у 2014 році, загалом за євроінтеграцію виступає три чверті населення країни – 73% [12, с. 1]. Кількість прихильників вступу до ЄС у середині 2015 року впала, але потім повернулася на рівень вище 50% [3, с. 1]. Як зазначають соціологи, якби ті, хто не визначився, не прийшли б на референдум, участь у голосуванні взяли б близько 76% громадян і подані голоси розподілилися б наступним чином: за вступ до ЄС – 70%, проти – 30% [3, с. 1].

Отже, потрібно детальніше проаналізувати нинішній стан інтеграції між Україною та Європейським Союзом. **Проблематика** розвитку цього питання викликає значну зацікавленість з точки зору процесів успішного державобудування в Україні та інтеграції до впливових міжнародних об'єднань. **Аналіз** іноземної та української літератури цієї

проблематики свідчить про інтерес дослідників до питань інтеграції різних країн до структур Європейського Союзу, а також політико-культурної інтеграції у рамках країн-членів ЄС. Зокрема, ці питання досліджували О. Сушко, О. Бабкіна, І. Беззуб, Л. Акуленко, В. Цвих, А. Матвійчук, Р. Дзундза, М. Андрєєва, І. Солоненко, Р. Хорольський, Н. Шаповалова, М. Лациба.

Отже, метою цієї статті є дослідження стану взаємодії між Україною та Європейським Союзом на нинішньому етапі. У повідомленні Європейської Комісії «Міцна європейська політика сусідства» від 2007 року зазначається, що створення платформи громадянського суспільства в Європейській політиці сусідства (ЄПС) було б бажаним розвитком подій.

Початок інституційної трансформації ЄС після набуття чинності Лісабонським договором позначився низкою проблем, передусім щодо зміни адміністративно-інституційних функцій. Намагання провідних країн ЄС використати цей період змін для збереження та посилення свого впливу на прийняття управлінських рішень в Європейському союзі викликало негативну реакцію нових держав-членів, передусім країн Центральної та Східної Європи [9, с. 2]. Політична напруженість істотно посилюється важким та нерівномірним перебігом економічної кризи, відчутно зростають дисбаланси конкурентоспроможності між країнами Євросони, при цьому менш конкурентоспроможні країни, на тлі економічного спаду та погіршення соціальної ситуації зіткнулися з проблемою значних дефіцитів державних бюджетів, зростанням державного боргу та ускладненнями з його обслуговування, тоді як інші країни-члени, зокрема Німеччина, Нідерланди, демонструють більшу стійкість до проявів кризи [9, с. 2]. Європейський Союз шукає шляхів подолання кризової ситуації та розробляє нові стратегії економічного розвитку для запобігання виникненню кризових явищ у майбутньому. Країни-члени ЄС вже узгодили рішення щодо посилення наднаціонального фінансового контролю шляхом створення нових наглядових органів контролю над фінансовими ринками [9, с. 2].

Окремим напрямом розвитку ЄС залишаються питання безпекової політики, на даний момент головними пріоритетами Союзу залишається орієнтація на «європеїзацію» НАТО та формування автономної європейської політики безпеки та оборони з перспективою створення воєнно-політичної системи Союзу [9, с. 3].

При побудові стратегії відносин Україна-ЄС у середньостроковій та довгостроковій перспективах необхідно враховувати нові виклики щодо формування автономної європейської політики безпеки і оборони. Виходячи з того, що безпека України є невід'ємною складовою європейської безпеки в широкому розумінні, а не тільки безпеки Євросоюзу, Україна має займати активну зовнішньополітичну позицію, пропонувати своє бачення подальшого розвитку відносин та відповідні ініціативи, обстоюючи власні національні інтереси [9, с. 2]. Також необхідно враховувати специфіку поточної ситуації, що склалася в ЄС, зокрема характер внутрішньополітичних процесів, пов'язаних із вступом у дію положень Лісабонського договору, та поточний стан європейської економіки. Особливості теперішнього внутрішньополітичного та економічного розвитку ЄС, передусім – політична напруженість у відносинах між «старими» та «новими» членами ЄС, зниження рівня суспільної підтримки подальшого розширення ЄС, повільне відновлення європейської економіки та збереження високого рівня безробіття в окремих країн-членах ЄС є несприятливим контекстом для переговорного процесу між Україною та Європейським союзом щодо поглиблення інтеграції та впровадження безвізового режиму [9, с. 3]. Слід також враховувати, що наявність суттєвих диспропорцій у державних фінансах окремих країн-членів ЄС сьогодні розглядається як одна з головних загроз відновленню економічного зростання ЄС [9, с. 3].

Якщо Європейському Союзу не вдасться врегулювати цю проблему, це може стати основним аргументом для зупинення європейського розширення на тривалий час, а отже у сфері бюджетної політики Україні важливо поступово наближатися до критеріїв визначених для країн-членів ЄС, не допускаючи різкого зростання бюджетного дефіциту [9, с. 3]. Також видається доречним під час розроблення стратегії соціально-економічних реформ та

довгострокових програм діяльності Кабінету Міністрів України врахувати положення нової економічної Стратегії Євросоюзу «Європа-2020» [9, с. 3]. Загалом при здійсненні євроінтеграційної політики необхідно виходити з того, що вступ до ЄС не має бути самоціллю, головним завданням для України має бути проведення внутрішніх реформ з метою модернізації країни та досягнення європейського рівня життя населення [9, с. 3].

У цьому контексті важливо розглянути таке питання, як роль громадянського суспільства для впровадження європейських цінностей. Про важливість активності громадянського суспільства для процесів євроінтеграції України свідчить такий проект, як Громадський моніторинг порядку денного асоціації «Україна - ЄС». Це проект Консорціуму аналітичних центрів у складі Українського незалежного центру політичних досліджень (УНЦПД), Інституту економічних досліджень та політичних консультацій (ІЕД) та Центру політико-правових реформ (ЦППР) за підтримки Європейської програми Міжнародного фонду «Відродження» [6, с. 1]. 7 листопада 2014 року, у відповідності до статей 469-470 Угоди про Асоціацію, було створено Платформу громадянського суспільства Україна-ЄС, а в її рамках – робочу групу «Зайнятість, трудові права, безпечні та здорові умови праці, соціальна політика» [4, с. 2]. До роботи в групі залучились біля ста неурядових організацій (НУО) – найбільші профспілкові об'єднання та організації роботодавців. Створена платформа одразу почала тісну співпрацю з Форумом громадянського суспільства Східного Партнерства, зокрема дві робочі групи провели в листопаді круглий стіл з нагальних викликів, що постали перед соціальними партнерами в нових реаліях [4, с. 2].

Щодо нинішнього стану Угоди про Асоціацію між Україною та Європейським Союзом, варто зазначити, що міжнародна ситуація залишається складною і багатовимірною. Нідерланди продовжують шукати рішення, яке дозволило би врахувати результати квітневого референдуму щодо Угоди про асоціацію Україна – ЄС та водночас дало б можливість продовжити процес ратифікації документу [11, с. 1].

Про це заявив міністр закордонних справ Нідерландів Берт Кундерс на прес-конференції за результатами зустрічі з міністром закордонних справ України П. Клімкіним у Гаазі – «Голландський уряд продовжує дуже важко працювати, щоб знайти рішення, яке б віддавало належне результатам референдуму і яке також дозволило б нам продовжити процес ратифікації», – сказав він [11, с. 1]. Б. Кундерс відзначив, що це надзвичайно складний процес і, за його словами, рішення має знайти підтримку у нідерландському парламенті та на рівні Європейського Союзу [11, с. 1].

Водночас міністр відзначив, що голландський уряд шукає рішення, яке «було б комбінацією та враховувало чутливі для Нідерландів питання» – «Як ви знаєте, в угоді нічого не було заявлено про майбутнє членство України або питання військової допомоги. Ми хочемо переконалися в інтересах наших громадян, що це питання прояснено, це ті питання, які зараз обговорюються», – сказав він [11, с. 1]. Консультативний референдум щодо ратифікації Угоди про асоціацію Україна-ЄС відбувся у Нідерландах 6 квітня 2016 року – згідно із офіційними результатами, «проти» ратифікації угоди Нідерландами проголосувало 61 % виборців, «за» проголосувало 38, 21 % виборців, явка склала 32, 28 % [11, с. 1]. У жовтні 2016 року Прем'єр-міністр Нідерландів Марк Рютте заявляв, що він залишається песимістично налаштованим щодо позитивного вирішення цього питання [11, с. 2]. Втім, 12 грудня 2016 року уряд Нідерландів схвалив законопроект для ратифікації Угоди про асоціацію України з ЄС [6, с. 1]. А європейський комісар із питань переговорів щодо розширення та Європейської політики сусідства Й. Ган зазначає, що «Нідерланди ратифікують Угоду про асоціацію Україна-ЄС в першій половині 2017 року» [10, с. 1].

Таким чином, у результатах дослідження можна констатувати, що на нинішньому етапі існують певні перешкоди для подальших євроінтеграційних прагнень України. Втім, багато залежатиме від ефективного виконання вимог Європейського Союзу та дотримання взятих зобов'язань. На основі проведеного аналізу можна зробити **висновок**, що поглиблення інтеграції можливе за умови чіткого дотримання вимог до проведення необхідних реформ та відповідності стандартам. З цим пов'язані подальші **перспективи**

дослідження, які стосуються визначення оптимального набору заходів з підтримки громадянського суспільства для подальшої ефективної інтеграції України до спільноти ЄС.

Використана література:

1. Акуленко Л. Як допомогти Сходу і Півдню «закохатись» у євроінтеграцію. 13.11.2015, 09:36 [Електронний ресурс] / Л. Акуленко. – Режим доступу: http://www.eurointegration.com.ua/experts/2015/11/13/7040696/view_print/
2. Бабкіна О. В. Демократичні детермінанти трансформації політичного життя України у світлі уроків угорської революції 1956 р. та української революції 2004 р. [Електронний ресурс] / О. В. Бабкіна. – Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/26635/27-Babkina.pdf?sequence=1/>
3. В Україні знову зростає кількість прихильників євроінтеграції 27 січня 2016 16:33 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dt.ua/UKRAINE/v-ukrayini-znovu-zrosla-kilkist-prihilnikov-yevrointegraciyi-197952_.html
4. Дзундза Р. Імплементация Угоди про Асоціацію України-ЄС та роль соціального партнерства і громадянського суспільства 24.11.2014 [Електронний ресурс] / Р. Дзундза. – Режим доступу: <http://eu.prostir.ua/library/266189.html>
5. Ключові напрями діалогу Україна-ЄС на сучасному етапі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nvrda.com.ua/index.php/ua/novaja-glavnaia/749-kluchovi-naprjami-dialogu-ukrayinaes-na-suchasnomu-etapi>
6. Порошенко – Рютге: очікуємо на якнайшвидшу ратифікацію Нідерландами Угоди про асоціацію між Україною та ЄС – 19.01.2017; 17:19 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.5.ua/polityka/kyiv-ochikuie-na-iaaknaishvydshu-ratyfikatsiiu-niderlandamy-uhody-pro-asotsiatsiiu-mizh-ukrainoiu-ta-yes-poroshenko-136360.html>
7. Порядок денний асоціації (ПДА) між Україною і ЄС: громадський експертний моніторинг [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://es-ukraina.blogspot.com/>
8. Проблеми та перспективи інтеграції України до ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://razumkov.org.ua/ukr/journal_pos.php?y=2000&cat=9&pos=26
9. Співробітництво з Європейським Союзом. Аналітична доповідь [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://old.niss.gov.ua/book/Snigir_evro/5.pdf
10. У Єврокомісії повідомили, коли Нідерланди підпишуть асоціацію Україна – ЄС 24.01.2017; 17:16 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://espresso.tv/news/2017/01/24/u_yevrokomisiyi_povidomyly_koly_niderlandy_pidpyshut_asociaciyu_ukrayina_yes
11. У Нідерландах думають, як врахувати референдум і ратифікувати асоціацію - 26.10.2016; 17:33 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrinform.ua/rubric-politycs/2108816-u-niderlandah-dumaut-ak-i-referendum-vrahuvati-i-asociaciu-ukraini-dati.html>
12. Андреева М. Год в цифрах [Електронний ресурс] / М. Андреева. – Режим доступу: <http://www.unian.net/politics/1027075-god-v-tsifrah.html><http://www.unian.net/politics/1027075-god-v-tsifrah.html>

Тараненко А. Г. *Евроинтеграционные перспективы украины на современном этапе*

В статье рассмотрены отношения Украины и Европейского Союза на современном этапе. Проанализировано нынешнее состояние интеграции в европейские структуры и выработка совместных ценностей в рамках стран-членов Европейского Союза. Определено, что на современном этапе существуют определенные препятствия для дальнейших

евроинтеграционных стремлений Украины. Впрочем, многое будет зависеть от эффективного выполнения требований Европейского Союза и соблюдения нашим государством взятых на себя обязательств. На основе проведенного анализа можно сделать вывод, что углубление интеграции возможно при условии четкого соблюдения требований к проведению необходимых реформ и соответствия заявленным стандартам.

Ключевые слова: европейская интеграция, Европейский Союз (ЕС), гражданское общество, неправительственные организации (НПО), Европейская политика соседства (ЕПС), Ассоциация Украина-ЕС, общественный мониторинг, новые транснациональные акторы, *Acquis Communautaire*

Taranenko A. Current European Integration Prospects Of Ukraine

The article is dedicated to current relations between Ukraine and the European Union. The current state of Ukraine's integration into European Union structures and the development of shared values within the member states of the European Union is analyzed. It is determined that currently there are certain obstacles to further European integration aspirations of Ukraine. Yet, a lot will depend on the effective implementation of requirements of the European Union and meeting the taken obligations. Based on the conducted analysis one can conclude that deeper integration is subject to strict compliance with the necessary reforms and meeting the standards.

Keywords: European integration, the European Union (EU), civil society, non-governmental organizations (NGOs), the European Neighbourhood Policy (ENP), the EU-Ukraine Association, civic monitoring, new transnational actors, *Acquis communautaire*.

УДК 327.7

Басистий А. В.

**ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ, ПАРТНЕРСТВО І РОЗВИТОК
АБО ТРИ КИТИ ПОЛІТИКИ ЯПОНІЇ
ЩОДО ПРОБЛЕМИ СТРІЛЕЦЬКОЇ ЗБРОЇ ТА ЛЕГКОГО ОЗБРОЄННЯ В ООН**

У статті досліджується політика Японії в ООН у контексті подолання традиційних загроз міжнародній безпеці, а саме у питаннях міжнародного регулювання процесів розповсюдження, накопичення та торгівлі легкою стрілецькою зброєю. Автор розглядає концептуальні засади, практичні напрями діяльності, а також безпосередні інструменти японської політики в контексті розв'язання зазначеної проблеми.

Ключові слова: міжнародна безпека, зовнішня політика Японії, ООН, стрілецька зброя та легке озброєння.

Сьогодні стрілецька зброя становить одну з головних проблем міжнародної безпеки. Це пов'язано з неконтрольованими процесами її накопичення і зберігання, а також активного розповсюдження у всіх регіонах земної кулі. Сам факт накопичення легкої стрілецької зброї не веде безпосередньо до виникнення конфліктів, утім легкий доступ до такого виду зброї заохочує насильство як спосіб врегулювання спорів, поглиблює і посилює останні, надаючи їм руйнівного характеру. Відносно легкий доступ до стрілецької зброї створює серйозні перепони на шляху зусиль із надання гуманітарної допомоги, ставить під загрозу життя міжнародного персоналу, що займається наданням такої допомоги. Внаслідок легкої доступності та простоти у використанні стрілецька зброя є одним з головних засобів здійснення насильства практично у всіх конфліктах, з якими мала справу Організація Об'єднаних Націй.

Починаючи з 1990-х років, керуючись прагненням припинити страждання цивільного населення, що викликані наслідками застосування стрілецької зброї, Генеральна Асамблея ООН ставить на порядок денний питання про необхідність обмеження неконтрольованого розповсюдження і зберігання стрілецької зброї. Вагоме значення у досягненні такої мети